യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5
(ഉപശമപ്രകരണമ്)/സർഗം 83

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഭൂയോ മുനി-വരോ ധീരോ ധിയാ ധവല-മേധയാ .
സ്വമി+ന്ദ്രിയ-ഗണം ഗുപ്തോ ബോധയാ-മാസ സാ+ധ്വിദമ് .. 1

ത+ച്ചേന്ദ്രിയ-ഗണ+സ്യാർഥേ ശൃണു വ+ക്ഷ്യാമി തേ+ സ്ഫുടമ് .
ശ്രുത്വാ തദ്/ഭാവനാ-മേത്യ പരാംൻ നിർ/ദുഃഖതാംവ് വ്രജ .. 2

ഭവതാ-മാത്മ-സ+ത്തൈഷാ/ ദുഃഖാ/യൈവാന്ത-ദായിനീ .
അസത്യാ-മാത്മനഃസ് സത്താംൻ തദ്/ഭവ+ന്തസ്+ത്യജ+(ൻ-ത്വി)/തി .. 3

മദീ-യേനോപ-ദേശേന സ+ത്തൈഷാ ഭവതാംങ് ക്ഷയമ് .
ഗതൈ/വേതി+ സ്ഫുടം മന്യേ യൂയം/ ഹ്യജ്ഞാന-സംഭവാഃ .. 4

സ്വസത്താ+ സ്ഫുടതാംയ് യാതി ദുഃഖായ തവ ചി+ത്തക .
തപ്ത-കാഞ്ചന/രു+ല്ലാസോ ദാഹാ+യൈവ+ സ്വപാർ/ശ്വയോഃ .. 5

പശ്യ+ ത്വയി സതി+ ഭ്രാന്ത/ജല-കല്ലോല-സംകുലാഃ .
വിശന്തി കാല-ജലധിം സംസാര-സരിതാംങ് ഗണാഃ .. 6

പത+ന്ത്യഹ/മ-ഹ-മി-കാ/വിഹിതാ+ന്യോ+ന്യ-ചിന്തിതാഃ .
കുതോ്ഽപി ദുഃഖാ-വലയോ ധാരാ ആസാ-രഗാ ഇവ .. 7

പരി+സ്ഫുര+ത്യപ+ര്യന്താ ഹൃദയോ+ന്മൂലനോ+ദ്യതാ .
ആക്രന്ദ-കാരിണീ+ ക്രൂരാ ഭാവാഭാവ-വിഷൂചികാ .. 8

കാസ+ശ്വാസ-രണദ്/ഭൃങ്ഗാ കലേവര-ജരദ്-ദ്രുമേ .
വികസ+ത്യമലോ+ദ്യോതാ ജരാ-മരണ-മഞ്ജരീ .. 9

കല്ലോല+വ്യാല-വലിതേ ശരീര+ശ്വഭ്ര-കോടരേ .
ഘനനീ-ഹാരഖേ+ സ്വാന്ത+ശ്ചിന്താ-ചപല-മർകടീ .. 10

ലോഭ-നാ+ട്യാ-രടത്/പക്ഷീ തീ+ക്ഷ്ണയാ+ ദ്വന്ദ്വ-തുണ്ഡയാ .
കായ-ജീർണ+ദ്രുമാ-ദസ്മാദ്/ഗുണ-ഖണ്ഡംൻ നികൃന്തതി .. 11

ഹൃദയാവ-കരംങ് കീർണ-മിത+ശ്ചേ/ത+ശ്ച കർകശഃ .
അപ-വിത്രോ ദുരാചാരഃഖ് കുരുതേ കാമ-കുക്കുടഃ .. 12

മഹ+ത്യാം മോഹ-യാമിന്യാ/മുൽബണോ്ഽ+ജ്ഞാന-കൗശികഃ .
ശ്മശാന ഇവ വേതാലഃഫ് പരി-വൽഗതി ഹൃ+ദ്-ദ്രുമേ .. 13

ഏതാ+ശ്ചാ+ന്യാ+ശ്ച ബ+(ഹ്-വ്യോ∫പി+ ത്വയീ+ന്ദ്രിയ/ഗണേ സതി .
പിശാ+ച്യ ഇവ ശർവ+ര്യാം പ്രവൽ/ഗ+ന്ത്യ-ശുഭ+ശ്രിയഃ .. 14

ത്വയി+ ത്വസതി ഹേ സാധോ സർവാ ഏവ ശുഭ+ശ്രിയഃ .
പ്രഭാത ഇവ പദ്-മിന്യഃസ് സാലോകം വിലസ+ന്ത്യലമ് .. 15

പ്രശാന്ത-മോഹ-മിഹികം രാജതേ ഹൃദയാമ്/ബരമ് .
നിർമലാ-ലോക-വലിതൻ നീരജസ്/കതരാ+ന്തരമ് .. 16

അശങ്കിത-നഭഃഖ്-കോശ/പതിതാ-കുല-പൂരവത് .
നാപതന്തി വിക+ല്പൗഘാ+ശ്ചിരംവ് വൈകല്യ-കാരിണഃ .. 17

സർവ+സ്യാ+ഹ്ലാ-ദനീ ശാന്താ/ മൈത്രീ പരമ-പാവനീ .
അഭ്യുദേതി ഹൃദോ ഹൃദ്യാ/ സുതരോ/രിവ മഞ്ജരീ .. 18

അന്തശ്/ഛരി+ദ്ര-വതീ ജാ+ഡ്യ/യുക്താ-യുക്ത-ഗുണാ+ സ്വയമ് .
ചിന്താ ശോഷ-മുപായാതി ഹിമ-ദഗ്ധേവ പദ്മിനീ .. 19

ആലോകഃസ് സ്ഫുടതാ-മ+ന്ത/രായാ+ത്യ+ജ്ഞാന-സംക്ഷയേ .
പ്രശാ+മ്യ+ത്യമ്/ബുദേ+ വ്യോമ്നി ശരദീ-വാർക-മണ്ഡലമ് .. 20

പ്രസന്നം സ്ഫാര-ഗാമ്ഭീര്യ/മക്ഷുബ്ധ-മപരാ-ഹതമ് .
ഹൃദയം സമതാ-മേതി ശാന്ത-വാത ഇവാർണവഃ .. 21

അമൃതാ-പൂര-പൂർണേന നിത്യാനന്ദ-മയേന ച .
സ്ഥീയതേ പുരുഷേ-ണാന്തഃശ് ശീതേന ശശിനാ യഥാ .. 22

സംവിദഃസ് സ്ഫുടതാ-മന്ത/രായാ+ന്ത്യ+ജ്ഞാന-സംക്ഷയേ .
സംവിദം/ശൈക-വി+ശ്രാന്തം സമ+ഗ്രം സചരാ-ചരമ് .. 23

ഭാവ്യതേ ഭരിതാ-കാരം വപുരാനന്ദ-മന്ഥരമ് .
നഭ-വത്യ/സുസങ്/ഗാനാ/മാശാ-പാശ-വിധായിനാമ് .. 24

ദഗ്ധാനാ-മിവ പർണാനാം രസാനാം പുനരാ-ഗതിഃ . .
പുംസാംങ് ക്ഷപിത-സംസാര-ജരാ-ജന്മ-മഹാ-ധ്വനാമ് .. 25

അപുനർ+ഭ്രമണാ-യാ+ത്മ+ദ്രുമേ വി+ശ്ര+മ്യതേ ചിരമ് .
ഏവംപ്രായാസ്/തഥാ+ന്യാശ്ച ഭവന്തി ഗുണ-സംപദഃ .. 26

അസതി+ ത്വയി സർവാശിൻഥ്.സർവാ-ശാക്ഷയ-സംക്ഷയേ .
പ+ക്ഷയോ-രേതയോ+ശ്ചിത്ത/സ+ത്താ-/സ+ത്താ+സ്വ/രൂപയോഃ .. 27

യേനൈവ പ+ശ്യസി+ ശ്രേയസ്തമേ-വാങ്ഗീ-കുരു+ ക്ഷണമ് .
സ്വാത്മ-ഭാവസ്/തവ സുഖം/ മന്യേ മാന-വതാം വര .. 28

തമേവ ഭാവയാ-ഭാവം സുഖ+ത്യാഗോ ഹി മൂഢതാ .
യദി+ ത്വസ്തി ഭവേ+ത്സത്യ/മന്തർ-ഭാവിത-ചേതനമ് .. 29

ജീവ-തസ്/തത്തവാ+ത്യന്ത/മഭാവംങ്ക്-ക ഇവേ+ച്ഛതി .
കിംൻതു നാസ്+ത്യസി സ+ത്യേന വദാമി തവ സുന്ദര .. 30

തേന മി+ഥ്യൈവ ജീവാമീ+ത്യാശ-യാമാ സുഖീ ഭവ .
പൂർവ-മേവാസി നാസ്+ത്യേവ യാവദ്/ഭ്രാ+ന്ത്യാ+ ത്വദസ്-തിതാ .. 31

സൈവേ-ദാനീംവ് വിചാ-രേണ ഭൃശംങ്ക് ക്ഷയ-മുപാഗതാ .
ഏതാവ-ദേവ തേ രൂപം/ സാധോ യദ-വിചാരണമ് .. 32

വിചാരേ വിഹിതേ സമ്യക്/സമ-രൂപം സമം സ്ഥിതമ് .
അവിചാരാത്/പ്രജാതംൻ ത്വ/മനാ-ലോകാ+ത്തമോ യഥാ .. 33

വിചാരേ-ണോപ+ശാന്തംൻ ത്വമാ-ലോകേന തമോ യഥാ .
ഏതാ-വന്തം സഖേ കാലം ബഭൂ-വാ+ല്പ/വിവേകിതാ .. 34

തവാനേ-നാഭി-പീനത്വ/മഭൂദ്-ദുഃഖൈക-കാരണമ് .
മോഹ-സംകല്പ-മാത്രേണ ബാല-വേതാല-വദ്/ഭവേത് .. 35

ദ്വ+ന്ദ്വംഞ്ച് ചാ+ദ്യന്ത/സംകല്പ+ക്ഷീണംങ്ക് ക്ഷയി ഭവ+ സ്ഥിതമ് .
ഇദാനീ-മുദിതംൻ നിത്യം സ്വ+പ്രാ+ഗ്രൂപേ+ ക്ഷയംങ്ക് ഗതേ .. 36

വിവേ-കസ്യ+ പ്രസാദേന വിവേ-കായ നമോ നമഃ .
ബഹു-ധാപി+ പ്രബുദ്ധ+സ്ത്വംഞ്ച് ചി+ത്തകാ+പ്യനു-ബോധിതഃ .. 37

ചിത്ത-തായാം പ്രന+ഷ്ടായാം സ്ഥിത+സ്ത്വം പര+മേശ്വരഃ .
പ്രാക്/സ്വരൂപ-വിലാ-സസ്തേ+ ശ്രേയസേ+ സ്ഥിതി-മാഗതഃ .. 38

സമസ്ത-വാസനോ+ന്മുക്തഃസ് സംപ്ര+ത്യസി മഹേ+ശ്വരഃ .
യസ്യാ-വിവേകാ-ദുത്/പത്തിഃസ് സ വിവേകാ+ദ്വിന+ശ്യതി .. 39

പ്രകാ-ശേന+ പ്രയാ+ത്യന്ത-മനാ-ലോകോ്ഽഭവ+ത്തമഃ .
അനി+ച്ഛതോ്ഽപിതേ സാധോ/ വിചാരേ+ സ്ഥിതി-മാഗതേ .. 40

സർവതോ്ഽയ-മുപായാതോ വിനാശഃസ് സുഖ-സിദ്ധയേ .
തസ്മാ+ന്നാസ്/ത്യസി നിർണീത/മിതി സിദ്ധാ+ന്ത/യുക്തിഭിഃ ..41

ചിത്തേ+ന്ദ്രിയേ+ശ്വര+ സ്വസ്തി ഭവതേ+ ത്വന്ത-മാഗതഃ .
നിത്യം പൂർവ-മഭൂ-തായ നാസ്തി-രൂപായ സംപ്രതി .. 42

ഭവി+ഷ്യതേ ച നോദർകം/ സ്വമനഃസ് സ്വസ്തി ത്യേ്ഽസ്+ത്വിതി .
പരി-നിർ/വാമി-ശാന്തോ്ഽസ്മി ദി+ഷ്ട്യാസ്മി വിഗത+ജ്വരഃ..43

സ്വാത്മ+ന്യേവാവ-തിഷ്ഠേ്ഹംൻ തുര്യ-രൂപ-പദേ+ സ്ഥിതഃ .
അതോ നാസ്ത്യേവ നാസ്ത്യേവ സംസാരേ ചിത്തമ+സ്ഥിതി .. 44

ആത്മാ+ ത്വസ്/ത്വേവ ചാസ്/ത്വേവ/ യസ്മാ-ദ+ന്യത്ര വിദ്യതേ .
അയ-മാത്മാഹ-മേവാസൗ/ നാസ്+(തി-അ)+ന്യ+ന്മ-ദൃതേ ക്വചിത് .. 45

സ്ഫുര+ച്ചിദേവ ബോധാത്മാ സർവ+ത്രാഹം സ്ഥിതഃസ് സദാ .
അയമാ+ത്മേതി കലനാ മന്യേ നോ നിർമലാ+ന്തരേ .. 46

പ്രതിയോഗി+വ്യവ+ച്ഛേദ/കലനൈ/കസ്യ വൈ കുതഃ .
അഹംൻ തേനായ-മാത്മേതി കലനാ-മനുദാ-ഹരൻ .
മൗനീ+ സ്വാത്മനി തിഷ്ഠാമി/ തരങ്ഗ ഇവ വാരിണി .. 47

സംശാന്ത-വാസന-മനാ+ശ്രിത-ചേതനാംശ-
മ+പ്രാണ-സംചരണ-മസ്ത-മിതാംശ-ദോഷമ് .
സംവേദ്യ-വർജിത-മുപേത്യ സുസംവി-ദംശം
ശാ+ന്യാമി മൗന-മഹമേവ നിരീഹ-മന്തഃ .. 48

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേ-ഷൂപ-ശമ+പ്രകരണേ ചിത്താ-സത്താ-വിചാര-യോഗോപ-ദേശോ നാമ+(ത്രി-അ)ശീതി തമഃസ് സർഗഃ ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
10.11.2023